

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

ساده

۱- کدام واژه ی متن زیر، جمع نیست؟

«در یک روز سرد پاییزی، باد شروع به وزیدن کرد و برگ های درختان روی زمین می افتادند. من به یاد لحظات و روزهایی افتادم که جوانه زدن این برگ ها را دیده بودم و بیش از گذشته به قدرت خدا پی بردم.»

پاسخ: کلمات جمع متن صورت سؤال عبارت اند از: «برگ ها _ درختان _ لحظات _ روزها» ما کلمات به سه صورت می توانیم جمع ببندیم:

۱- جمع بستن با «ها» مانند: کتاب ها

۲- جمع بستن با «ان» مانند: پسران

۳- جمع بستن با «ات» مانند: لحظات

۲- در متن زیر، چند کلمه ی جمع وجود دارد که از نظر ساختاری مانند «جملات» هستند؟

«آن روز قرار بود هر یک از بچه ها یکی از خاطرات خوب زندگی اش را در کلاس بگوید. من هر چه فکر کردم، خاطره ای به ذهنم نرسید. اما لحظاتی بعد یاد روزی افتادم که مادرم با برادر کوچکم به خانه آمد و من دست های کوچک برادرم را در دست گرفتم و نمی دانستم چگونه باید احساساتم را بیان کنم.»

پاسخ: خاطره + ات = خاطرات / لحظه + ات = لحظات / احساس + ات = احساسات

۳- عبارت زیر را بخوانید و چهار غلط املایی را در آن پیدا کنید.

«امید با دقت به اتراف نگاه کرد. بوی نان تازه آمد. چند نفری در سف نانوايي ايستاده بودند. بازارچه تعداد زيادی مقازه داشت.»

پاسخ: صورت صحیح کلمات نادرست:

اتراف : اطراف تازه: تازہ سف: صف مقازه: مغازه

۴- در متن زیر کلمات جمع را پیدا کنید و مفرد آن ها را بنویسید.

مادر عزیزم! اگر چه بهشت زیر پای توست اما من همه ی دنیایم را زیر پاهایت می گذارم و فرشی از محبت و قدردانی برایت پهن می کنم، با دستانم تاج گلی با عطر وفا برایت می سازم. زحماتی که تو برایم کشیده ای بی نهایت است و من هرگز نمیتوانم تا پایان عمرم حتی گوشه ای از آن ها را برایت جبران کنم.

پاسخ: پاها جمع پا دستان جمع دست زحمات جمع زحمت آن ها جمع آن

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

متوسط

۵- «مدرسه، استخر، مسجد و محله» به ترتیب مکان هایی ... آموزشی..... ، ... ورزشی..... ، دینی..... و اجتماعی..... هستند.

۶- عبارت زیر، چند واژه ی جمع وجود دارد؟

«صنوبر گفت: بله، آدم ها برای آب خوردن از تنگ و ظرف های بلوری استفاده می کنند. من می توانم تو را به موزه ببرم تا آن ها را از نزدیک ببینی.»

پاسخ: در عبارت صورت سؤال، واژه های «آدم ها، ظرف ها و آن ها» جمع هستند.

۷- در متن زیر، چند کلمه ی جمع وجود دارد؟

«چه باغ های سرسبز و چه گل های خوش رنگی! این درخت ها را باغبان ها کاشته اند.»

پاسخ: کلمات جمع در متن عبارت اند از: «باغ ها، گل ها، درخت ها و باغبان ها»

۸- چه تعداد از کلمات زیر از نظر املایی نادرست هستند؟

«لحظه - شروع - فضا - اطراف - غنّادی - سبت نام - سف نانوائی - عسا - صورت»

پاسخ: صورت صحیح کلمات:

قنّادی - ثبت نام - صف نانوائی - عصا

۹- معنی واژه های زیر را بنویسید.

(۱) کینه : (۲) عظمت: (۳) فیروزه ای: (۴) انتها:

(۵) قنّادی: (۶) نگران: (۷) محله: (۸) سنجاقک:

پاسخ:

(۱) کینه: دشمنی کسی را در دل داشتن (۲) عظمت: بزرگی

(۳) فیروزه ای: به رنگ فیروزه ی آبی متمایل به سبز (۴) انتها: پایان

(۵) قنّادی: شیرینی فروشی (۶) نگران: دلوایس

(۷) محله: قسمتی از یک شهر یا روستا

(۸) سنجاقک: حشره ای زیبا و تند پرواز با دو جفت بال بلند و نازک، چشم های بزرگ و شاخه های بلند

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

(واژه هایی که دو معنی دارند ذکر یک معنی کافی است.)

۱۰- مقابل هر عبارت درست (✓) و در مقابل هر عبارت نادرست (X) قرار دهید.

الف) شاعر شعر خداوند رنگین کمان، محمود پوروهاب است.

ب) صاف و صفت هم خانواده هستند.

ج) «امید با خوانواده اش تازه به این شهر آمده بود. او در مدرسه ثبت نام کرده بود، اما به شهر جدید آدت نکرده بود» در متن دو غلط املائی وجود دارد.

د) «دیشب پدربزرگم / آمد به خانه ی ما / مادر برای او زود / یک چای تازه آورد» ترتیب شعر پدربزرگ در این عبارت رعایت شده است.

پاسخ: الف) ✓

ب) X صاف و صفت از یک ریشه نیستند.

ج) ✓ در متن دو غلط املائی وجود دارد (خانواده اش) (عادت)

د) X ترتیب بیت ها رعایت نشده است. دیشب پدربزرگم / آمد به خانه ی ما باز او مرا بغل کرد / بوسید صورتم را

۱۱- چه تعداد از ابیات زیر، با بیت «خدایی که آب و هوا آفرید / درخت و گل و سبزه را آفرید» هم مفهوم هستند؟

الف) همه آفریده است بالا و پست / تویی آفریننده ی هر چه هست

ب) خدایا به ما مهربانی بده / دلی ساده و آسمانی بده

ج) ای همه هستی ز تو پیدا شده / خاک ضعیف از تو توانا شده

د) باز او مرا بغل کرد / بوسید صورتم را

پاسخ: بیت صورت سؤال و ابیات «الف» و «ج» به این موضوع اشاره دارند که خداوند خالق همه کس و همه چیز است.

۱۲- نام دیگر نمایش بی کلام چیست؟

پاسخ: نام دیگر نمایش بی کلام «پانتومیم» است.

۱۳- یک بند چگونه ساخته می شود؟

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

پاسخ: با کنار هم گذاشتن جمله هایی که مربوط به یک موضوع هستند و با یکدیگر ارتباط معنایی دارند، یک بند ساخته می شود.

دشوار

۱۴- در بین کلمات زیر، واژه ی چندم به درستی معنا نشده است؟

«برگزار شدن: انجام شدن - صمیمی: مهربان - کینه: غم و اندوه - نگران: دلواپس»

پاسخ: کینه: دشمنی کسی را در دل داشتن

۱۵- میان واژه های زیر، به ترتیب چند واژه با «ان» و چند واژه با «ات» جمع بسته می شود؟

«دهکده، لحظه، درخت، خط، کتاب، آموزگار، حشره»

پاسخ: واژه های «درخت و آموزگار» با «ان» و واژه های «لحظه و حشره» با «ات» جمع بسته می شوند.

۱۶- چه تعداد از کلمه های زیر از نظر املايي صحيح هستند؟

«ناراحت، دگان، خاطرات، دروازه بان، معرفي، اتراف، فضای سبز، وسایل نغلیه، چراغ راهنمایی»

پاسخ: صورت صحیح کلمات نادرست: ناراحت، اطراف، فضای سبز، وسایل نقلیه

۱۷- در جمله ی «مریم مانند ماه زیباست»، «مریم» از نظر زیبایی به «ماه» تشبیه شده است. در بیت «دلی صاف و

بی کینه، مانند آب / دلی روشن و گرم، چون آفتاب»، دل به چه چیزهایی تشبیه شده است؟

پاسخ: در بیت صورت سؤال، دل از نظر صاف و بی کینه بودن، به آب و از نظر روشن و گرم بودن، به آفتاب تشبیه شده است.

۱۸- بیت زیر بیش تر بر چه موضوعی تأکید دارد؟

«خدایی که آب و هوا آفرید / درخت و گل و سبزه را آفرید»

پاسخ: آب، هوا، درخت، گل و سبزه جزء پدیده های طبیعت هستند و بیت صورت سؤال به این موضوع اشاره می کند که خداوند تمام این پدیده ها را آفریده است.

ساده

۱۹- معنی کدام کلمه درست بیان نشده است؟

(۱) مقابل: روبه رو (۲) کینه: دشمنی کسی را در دل داشتن (۳) عظمت: نیرو (۴) انگار: مثل این که

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

پاسخ: گزینه ی «۳» معنای صحیح واژه ای که نادرست معنا شده است:

عظمت: بزرگی

۲۰- در کدام گزینه، کلمه ای وجود دارد که جمع نیست؟

(۱) خاطرات _ مشاهدات _ انتخابات (۲) موجودات _ بی ثبات _ قطعات

(۳) لحظات _ حشرات _ اطلاعات (۴) جلسات _ معجزات _ عبادات

پاسخ: گزینه ی «۲» بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: خاطرات ← جمع خاطره / مشاهدات ← جمع مشاهده / انتخابات ← جمع انتخاب

گزینه ی «۲»: موجودات ← جمع موجود / واژه ی «بی ثبات» جمع نیست. / قطعات ← جمع قطعه

گزینه ی «۳»: لحظات ← جمع لحظه / حشرات ← جمع حشره / اطلاعات ← جمع اطلاع

گزینه ی «۴»: جلسات ← جمع جلسه / معجزات ← جمع معجزه / عبادات ← جمع عبادت

۲۱- کدام بیت حالت دعایی دارد؟

(۱) خدایا، به ما مهربانی بده / دلی ساده و آسمانی بده

(۲) خداوند سنجاقک رنگ رنگ / خداوند پروانه های قشنگ

(۳) خدایی که آب و هوا آفرید / درخت و گل و سبزه را آفرید

(۴) خدایی که از بوی گل، بهتر است / صمیمی تر از خنده ی مادر است

پاسخ: گزینه ی «۱»

شاعر در بیت گزینه ی «۱» از خداوند می خواهد که به او مهربانی و دلی ساده و آسمانی دهد. به عبارت دیگر، این

بیت حالت دعایی دارد.

۲۲- در کدام گزینه، واژه ها به ترتیب حروف الفبا نوشته شده اند؟

(۱) درس _ جدید _ مهربان _ قلب (۲) جدید _ درس _ مهربان _ قلب

(۳) درس _ جدید _ قلب _ مهربان (۴) جدید _ درس _ قلب _ مهربان

پاسخ: گزینه ی «۴»

واژه ها به ترتیب حروف الفبا: «جدید _ درس _ قلب _ مهربان»

پاسخ: گزینه ی «۴»- در ابیات صورت سؤال، به «بی نیاز بودن خداوند» اشاره ای نشده است.

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

۲۷- معنی کدام یک از کلمات زیر نادرست است؟

«محلّه: قسمتی از یک شهر یا روستا- سنجاقک: حشره ای گزنده با چشم های بزرگ و شاخک های بلند- فیروزه ای: آبی متمایل به سبز - ثبت نام: نام نویسی»

(۱) فیروزه ای (۲) ثبت نام (۳) سنجاقک (۴) محلّه

پاسخ: گزینه ی «۳»

سنجاقک: حشره ای زیبا و تندپرواز با دو بال بلند و نازک، چشم های بزرگ و شاخک های بلند. «سنجاقک جزء گزندگان نیست.»

۲۸- با دیدن کلمه ی «نماز»، چه کلمه هایی به یاد می آید؟

(۱) مدرسه- امام جماعت- دانش آموزان- درخت (۲) مسجد- معلم- سجّاده- کیف ورزشی
(۳) مدرسه- معلم- سجّاده- تخته (۴) مسجد- امام جماعت- سجّاده- وضو

پاسخ: گزینه ی «۴»

کلمه ی نماز با کلمه هایی مانند مسجد، امام جماعت، سجّاده و وضو ارتباط دارد.

متوسط

۲۹- در کدام گزینه، بیش ترین غلط املائی وجود دارد؟

(۱) چند نفری در سف ناوایی ایستاده بودند. بازارچه تعداد زیادی مقازه داشت.
(۲) چندتایی از آن ها موادّ قضایی داشتند، امید از مقابل غنّادی گزشت.
(۳) درباره ی چند موضوع مهم گفت وگو کردیم، همه با علاقه در بحس شرکت کردند.
(۴) گنبد فیروزه ای عضمت خاصّی داشت و در سمت دیگر، بوستان بزرگی بود.

پاسخ: گزینه ی «۲»

در گزینه ی «۱»، دو کلمه ی «صف و مغازه» نادرست نوشته شده اند.

در گزینه ی «۲»، سه واژه: «موادّ غذایی، قنّادی و گذشت» نادرست نوشته شده اند.

در گزینه ی «۳»، یک کلمه ی «بحث» نادرست نوشته شده است.

در گزینه ی «۴»، یک کلمه ی «عضمت» نادرست نوشته شده است.

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

۳۰- نام دیگر نمایش بی کلام چیست؟

۱) حکایت ۲) قصه ۳) تئاتر ۴) پانتومیم

پاسخ: گزینه ی «۴»

نام دیگر نمایش بی کلام «پانتومیم» است.

۳۱- بیت زیر با معنای کدام آیه ی قرآن ارتباط دارد؟

«خدایی که آب و هوا آفرید / درخت و گل و سبزه را آفرید»

۱) غیر از خدا، معبودی نیست.

۲) خداوند، آسمان و زمین را به حق خلق کرد.

۳) و چه بسا چیزی را دوست دارید، در حالی که به ضرر شماست.

۴) و خدا می داند و شما نمی دانید.

پاسخ: گزینه ی «۲»

بیت صورت سؤال و معنای آیه ی گزینه ی «۲»، هر دو به آفرینش عالم توسط خدا اشاره دارند.

۳۲- در کدام گزینه کلمات متضاد (مخالف) وجود ندارد؟

۱) که گر تلخ است شیرین است از آن لب هر چه فرمایی

۲) تو را گم می کنم هر روز و پیدا می کنم هر شب

۳) نه شاخ خشک گردد روز سرما / نه برگش زرد گردد روز گرما

۴) مترسان دل، مترسان دل، ز سختی های این منزل

پاسخ: گزینه ی «۴» بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: تلخ ≠ شیرین

گزینه ی «۳»: روز ≠ شب / گم ≠ پیدا

گزینه ی «۳»: سرما ≠ گرما

۳۳- چه تعداد از ابیات زیر، با بیت «خدایی که آب و هوا آفرید / درخت و گل و سبزه را آفرید» هم مفهوم هستند؟

الف) همه آفریده است بالا و پست / تویی آفریننده ی هر چه هست

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

ب، خدایا به ما مهربانی بده / دلی ساده و آسمانی بده

ج، ای همه هستی ز تو پیدا شده / خاک ضعیف از تو توانا شده

د، باز او مرا بغل کرد / بوسید صورتم را

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) یک

پاسخ: گزینه ی «۱»

بیت صورت سؤال و ابیات «الف» و «ج» به این موضوع اشاره دارند که خداوند خالق همه کس و همه چیز است.

۳۴- در کدام دسته از کلمات، کلمه ای وجود دارد که در آن، «ان» نشانه ی جمع نیست؟

۱) گیاهان _ زنان _ بانوان ۲) دوستان _ مردان _ دشمنان

۳) فرزندان _ ایمان _ قهرمانان ۴) نا مآوران _ دلیران _ درختان

پاسخ: گزینه ی «۳»

«ان» در پایان کلمات همیشه نشانه ی جمع نیست.

گاهی نشانه ی زمان است: بهاران _ بامدادان گاهی نشانه ی حالت است: گریان _ شادان گاهی جزئی از خود کلمه است: آسمان _ ایران

در کلمه ی «ایمان» در گزینه ی «۳»، «ان» جزئی از خود کلمه است.

۳۵- در جمله ی کدام گزینه، کلمات جمع بیش تری وجود دارد؟

۱) دانش آموزان لحظات خوبی را در مدرسه دارند.

۲) موجودات زنده در باغ و بوستان به راحتی زندگی می کنند.

۳) رانندگان باید در اجرای قانون کوشا باشند.

۴) باران حیاط مسجد را خیس کرد.

پاسخ: گزینه ی «۱» بررسی گزینه ها:

گزینه ی «۱»: دو کلمه ی جمع: دانش آموزان و لحظات

گزینه ی «۲»: یک کلمه ی جمع: موجودات

گزینه ی «۳»: یک کلمه ی جمع: رانندگان

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

گزینه ی «۴»: کلمه ی جمع ندارد.

۳۶- کلمه ی «آهن» با «ی» ترکیب می شود و کلمه ی «آهنی» را می سازد (به معنی چیزی که از آهن ساخته می شود). چه تعداد از کلمات زیر با «ی» ترکیب می شوند و کلمه ای مشابه «آهنی» را می سازند؟

«چوب - تهران - فلز - پلاستیک - تبریز - کتاب»

(۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

پاسخ: گزینه ی «۲»

سه کلمه ی «چوب (چوبی)»، «فلز (فلزی)» و «پلاستیک (پلاستیکی)» با «ی» ترکیب می شوند و کلمه ای مشابه کلمه ی «آهنی» می سازند.

۳۷- یک بند چگونه ساخته می شود؟

(۱) با انتقال دادن گفته های خود به دیگران.

(۲) با کنار هم گذاشتن جمله هایی که به هم مربوط است.

(۳) با نوشته های بلند در موضوعات مختلف.

(۴) با قرار دادن جمله هایی که از نظر معنایی ارتباطی با هم ندارند.

پاسخ: گزینه ی «۲»

با کنار هم گذاشتن جمله هایی که مربوط به یک موضوع هستند و با یکدیگر ارتباط معنایی دارند، یک بند ساخته می شود.

دشوار

۳۸- در چند مورد از موارد زیر، تشدید در جای نادرستی به کار رفته است؟

«درس اول - خط خوانا - بادقت خواندن - معرفی - تشک کشتی»

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

پاسخ: گزینه ی «۴»

جایگاه درست تشدید در موارد نادرست عبارت اند از:

در کلمه های «درس اول» و «معرفی» تشدید در جای نادرستی به کار رفته است و تشک کشتی نیاز به تشدید ندارد.

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

۳۹- در کدام گزینه، هر دو کلمه جمع است؟

۱) نردبان- لحظات ۲) مشکلات- دختران ۳) قطعات- دبستان ۴) پسرها- قنات

پاسخ: گزینه ی «۲»

در گزینه ی «۱» کلمه ی «نردبان»

در گزینه ی «۳» کلمه ی «دبستان» و در گزینه ی «۴» کلمه ی «قنات» جمع نیست و «ان» یا «ات» در پایان آن ها مربوط به خود کلمه می باشد و نشانه ی جمع نیست.

۴۰- معنی کدام بیت اشتباه است؟

۱) با خنده باز از من / پرسید در چه حالی؟: (پدربزرگ) در حالی که می خندید، از من پرسید حالت چطور است؟

۲) کردم تشکر از او / گفتم که خوب و عالی: از او سپاسگزاری کردم و گفتم که حالم خوب و عالی است.

۳) دلی صاف و بی کینه مانند آب: آب مانند دل، صاف و روشن و بدون کینه و دشمنی است.

۴) صمیمی تر از خنده ی مادر است: (خداوند) حتی از لبخند مادر نیز صمیمی تر و مهربان تر است.

پاسخ: گزینه ی «۳»

معنی صحیح بیت گزینه ی «۳»: «دلی که مثل آب، روشن، صاف و بدون کینه و دشمنی است.»

۴۱- یک بند چگونه ساخته می شود؟

۱) با انتقال گفته های خود به دیگران.

۲) با کنار هم گذاشتن جمله هایی که به هم مربوط هستند.

۳) با نوشته های بلند در موضوعات مختلف.

۴) با قرار دادن جمله هایی در کنار یک دیگر که از نظر معنایی ارتباطی با هم ندارند.

پاسخ: گزینه ی «۲»

با کنار هم گذاشتن جمله هایی که مربوط به یک موضوع هستند و با یکدیگر ارتباط معنایی دارند، یک بند ساخته می شود.

۴۲- بیت زیر بیش تر بر چه موضوعی تأکید دارد؟

«خدایی که آب و هوا آفرید / درخت و گل و سبزه را آفرید»

پاسخنامه فارسی سوم درس اول

۱) آفرینش پدیده های طبیعت

۲) بخشنده بودن خداوند

۳) اهمیت آب و هوا در زندگی انسان

۴) اهمیت درختان و سبزه و گل در زندگی انسان

پاسخ: گزینه ی «۱»

آب، هوا، درخت، گل و سبزه جزء پدیده های طبیعت هستند و بیت صورت سؤال به این موضوع اشاره می کند که خداوند تمام این پدیده ها را آفریده است.

۴۳- مفهوم واژه ی «آسمانی» در بیت «خدایا به ما مهربانی بده/ دلی ساده و آسمانی بده» چیست؟

۱) آنچه از آسمان بیاید. ۲) دارای رنگ آبی کم رنگ با لکه های سفید مثل ابر.

۳) آن چه مربوط به خداست یا از جانب او فرستاده شده. ۴) دارای نقطه های روشن مانند ستاره.

پاسخ: گزینه ی «۳»

واژه ی «آسمانی» در بیت صورت سؤال یعنی آن چه که مربوط به خداست یا از جانب او فرستاده شده است.

۴۴- کدام موارد درست معنی شده اند؟

الف) به نام خداوند رنگین کمان: به نام خداوندی که مانند رنگین کمان زیباست.

ب) دلی صاف و بی کینه، مانند آب: دلی مانند آب، صاف و پاک.

ج) دلی ساده و آسمانی بده: دلی ساده و بزرگ به آسمان بده.

د) دلی روشن و گرم، چون آفتاب: دلی که مانند آفتاب، روشن و گرم است.

۱) «الف» و «ب» ۲) «ج» و «د» ۳) «الف» و «ج» ۴) «ب» و «د»

پاسخ: گزینه ی «۴» شامل موارد «ب» و «د» می باشد، صحیح است.

بررسی سایر موارد:

الف) به نام خداوند رنگین کمان: به نام خدایی که رنگین کمان را آفرید.

ج) دلی ساده و آسمانی بده: دلی ساده و بزرگ مانند آسمان به ما عطا کن.